

Paco Gandia: "Els fills dels granotes més fidels ara van al València"

Paco Gandia ha estat "la veu del Llevant". Aquest valencià de 83 anys, i veí del districte Marítim de la ciutat de València, com tants altres llevantinistes, ha viscut amb el conjunt granota gairebé totes les fites i fracassos del club. Periodista de les emissores de ràdio La voz de Levante, Radio Nacional de Espana, i de TVE-Aitana i del diari *Levante-EMV*, ha narrat, durant més de quaranta anys, totes les incidències d'aquest equip. Ara Gandia es mostra optimista davant la promoció d'ascens a segona divisió A, i assegura que, quan morirà, vol que el soterren amb una bandereta del Llevant que té exposada a l'armari del saló de casa.

—Vostè ha dit: el Llevant és com el pare que té un fill inútil, ho sap però no suporta que li ho diguen.

—Sí. Això vol dir que el Llevant ha tingut moltes dificultats, molts enemics esportius. El major d'ells ha estat el València, que no ha deixat mai fer res no solament al Llevant, sinó a cap equip valencià. Cada diumenge que juga el València vénen setanta autocars dels pobles. Arriben de Gandia, d'Alcoi, d'Ontinyent, etc. És gent que no va a veure els seus equips i per això aquests estan arruïnats. Al Llevant li passa el mateix, perquè el segueixen els incondicionals. La resta prefereix anar a veure el València perquè poden mirar el Reial Madrid, al Barça, etc.

—El problema del Llevant en aquests moments és que té necessitat de triomf, urgències històriques?

—Has de tenir en compte que en segona divisió ja li deien l'"equip ascensor". Ha estat vint anys a segona divisió i només dues temporades a primera. Després ha baixat a tercera i ara juga a segona divisió B. El Llevant necessita pujar, i convèncer els valencians que València pot tenir dos equips en primera divisió.

—L'afecionat granota només va mas-sivament al futbol quan pot presumir del seu equip, com ara aquesta tempo-

rada amb el rècord de jornades imbatut. els llevantinistes tenen un sentiment d'inferioritat i de fracàs?

—No. El que passa és que sempre hi ha el València per a comparar. S'ha de tenir en compte que el Llevant és un

Paco Gandia: "El problema del Llevant sempre ha estat el València, que no ha deixat fer res a cap equip valencià."

equip popular, un equip pobret, perquè encara que hi ha algun milionari al club, aquests són poquets. Hi ha una frase molt popular que sempre s'ha dit entre els aficionats del Llevant: "pujar a primera divisió, guanyar el València i després morir-se." Aquesta és la frase de tot llevantinista de soca.

—Però, el Llevant té molts simpatitzants a València.

—Sí, més de quaranta mil, però de boqueta. Vostè vaja a la Generalitat, a la Diputació, a l'Ajuntament, a qualsevol lloc on hi haja una finestreta i sempre hi trobarà algun seguidor del Llevant... però que no va al camp. I això és el Llevant, perquè, tot i ser granotes, van a veure al València i no volen anar al camp del Llevant. Els que van al Nou Estadi són els seguidors de veritat. Els fills dels seguidors més fidels del Llevant van a veure el València, perquè volen veure Butragueño i companyia.

—Per què diu que el Llevant sempre serà enclusa d'adversitats però mai martell?

—Sí home. L'enclusa és el ferro que aguanta perquè després hi peguen, i el

martell és precisament qui pega. El Llevant sempre ha sigut l'enclusa, el ferro que aguanta, i és molt difícil que arribe a ser martell. Jo donaria la meua vida perquè el Llevant poguera ser martell.

—Què li diu aquesta frase: "Caszely a Balciscueta, Balciscueta a Caszely, xuta i gol!!"?

RAFA GIL

—Això em recorda els gols que jo cantava a la ràdio. Una vegada al camp del Rayo Vallecano on el Llevant va guanyar per 0-4, fins i tot em vaig quedar afònic i no vaig poder cantar l'últim gol dels quatre que va marcar Caszely aquell dia.

—Per cert, m'han explicat que vostè va valencianitzar el nom del xilè Caszely?

—Sí. Jo no li deia Caszely, sinó *Caxeli*, perquè era una paraula valenciana. Jo sé com es pronunciava "Caszely", però li deia "Caxeli", en valencià. Em deien

molts el Valencianet, perquè tots parlaven en castellà, que era moda, i jo en valencià. Mai no aguantava una conversa en castellà perquè em passava al valencià. És més, el director de la ràdio [Radio Nacional de España], Eduardo Sancho, m'arribà a dir que havia d'anar a una acadèmia per aprendre castellà. Jo li vaig dir que en els trenta-quatre anys que tenia aleshores, sempre m'havien entès en valencià.

—Què va significar Caszely per a la història del Llevant?

—Caszely va revolucionar el Llevant. Així com Cruyff va ser qui va arruïnar el club, perquè s'emportà tots els diners i no va fer res, Caszely tot el contrari, perquè, després d'omplir el camp, el Llevant va traure vint-i-cinc milions a l'Espanyol per ell.

—I ara, veu el Llevant amb possibilitats en aquesta promoció?

—Sí, jo crec que sí. Però és que a la premsa de la ciutat tots els periodistes són xotos [seguidors del València]. I no sé per què diuen que és un grup fàcil... De segur que perquè el Llevant es confie i perda.

D. H.